

[Borgbjerg.]

skulde indtræde i Folkenes Forbund, meget stærkt betonedede det, og vi har altid siden betonet det —, at vort Medlemsskab af Folkenes Forbund medfører ingen Forpligtelse til Deltagelse i Krig eller til militære Rustninger. Dette blev under Militærdebatten hævdet stærkt og virkningsfuldt og kunde ikke modsiges — selv Statsministeren erkendte, at ogsaa med Medlemsskab i Folkenes Forbund har et Land som Danmark ingen Forpligtelse til Deltagelse i Krig eller til militære Rustninger, det maatte han selvfølgelig erkende.

Det har ogsaa den nuværende Finansminister i sin Tid erkendt, da han var med til at udarbejde det Aktstykke, der var Grundlag for vor Tiltræden af Folkenes Forbund, at Folkeforbundspagten ikke foreskrev noget som helst Minimum for Militærrustninger, og jeg sagde . . . (*Fraenkel*: Det er noget helt andet!). Jeg sagde den Gang, som vi har sagt saa tidt, at den Maade, hvorpaa ogsaa den ærede Afbryder og saa mange andre i disse snart 10 Aar har søgt at bruge Folkeforbundet og Folkeforbundspagten, det er dog at vende Tingene fuldkommen paa Hovedet. Folkeforbundet og Folkeforbundspagten's Mening var dog virkelig Nedrustning, var dog virkelig at komme bort fra de militære Udgifter, og saa *tillod* man det Minimum, som man mente var nødvendigt for de enkelte Nationer. Egentlig — det fremgaar af hele Aanden og Tanken — skulde man helt bort derfra, men — teologisk hedder det vist af Hensyn til Hjerternes Haardhed, det kan min Kollega, det ærede Medlem Hr. Holger Andersen udtale sig om — paa Grund af Forholdene, som de nu en Gang er i denne syndige Verden, saa mente man, at man ikke med eet Slag kunde naa helt til Bunds; man maatte tillade, og man vilde tillade et vist Minimum af Rustninger til Nationernes Selvforsvar, men Meningen var at komme bort fra Rustningerne.

Men saa kommer Skeptikerne, som Hr. Jepsen Christensen taler om, saa kommer Fortolkerne, og saa kommer de nationalistisk og militaristisk interesserede og vender det hele op og ned og gør denne Tilladelse til en Fordring. *Fordringen* er Afrustning, *Tilladelsen* er at beholde saa meget, som hver Nation mener det er nødvendigt, men saa gør man denne Tilladelse til Fordringen: at man skal have saa og saa meget. Det er at gøre sort til hvidt, eller hvidt til sort, vilde jeg snarere sige i denne Sammenhæng.

Det blev imidlertid under Militærdebatten meget stærkt fastslaaet — og

jeg tænker snart, at det er offentlig Mening her i Landet —, at *vi har ikke* en saadan Forpligtelse. Vi søgte, inden vi indtraadte i Folkenes Forbund, at faa Folkeforbundspagten formet saaledes, at den ingen Forpligtelse indeholdt, og det blev opfyldt. Altsaa, det hjælper ikke, at man siger som, jeg tror, det var den højtærede Statsminister, at vi har selvfølgelig ingen *juridisk* Forpligtelse, men — saaledes er der mange, der siger — vi har en moralsk Forpligtelse. Nej, vi har netop *ingen* moralsk Forpligtelse til at have nogen som helst Militærrustning her i Landet, for vi har i rette Tid, inden vi traadte ind i Folkenes Forbund, henvendt os til Forbundets Stiftere derom og gjort opmærksom paa vore særlige Forhold, og de har imødekommet os og har taget Hensyn til Stillingen i et lille Land som vort, hvor det kunde være den største Fare, om man skulde være militært forpligtet. Det er slaaet fast mange Gange senere; jeg skal her kun lige nævne Robert Cecil, o. s. v., o. s. v., ærede Medlemmer kender alle de Udtalelser, der foreligger for, at vi ingen saadan Forpligtelse har. Men det slaas nu altsaa fast med Firetommersøm gennem Kellogg-Traktaten og Forudsætningerne for denne Traktat.

Den højtærede Udenrigsminister oplyste oppe i det andet høje Ting — det er altsaa ikke mine egne Oplysninger eller Erfaringer fra Læsning, jeg støtter mig til, men det er selve de Kendsgerninger, som den højtærede Udenrigsminister uden Modsigelse fra nogen Side har oplyst oppe i det andet høje Ting — følgende: Den amerikanske Udenrigsminister har givet en Erklæring til Forstaaelse af Traktaten, bl. a. for at lette Frankrig og de andre Magter, som oprindeligt havde nogen Betænkelighed, Tiltrædelsen. Under denne officiose Forklaring af, hvad Traktatens Fader, Mr. Kellogg, mener om den, siger han følgende:

„Traktaten er ikke uforenelig med Folkeforbundspagten, da denne sidste ikke indeholder nogen positiv Pligt til at gribe til Krig, idet det tilkommer hver Medlemstat selv at afgøre, hvorledes den agter at stille sig med Hensyn til militær Magtanvendelse, naar den kommer i den i Pagtens Artikel 10 forudsatte Situation.“ Det er altsaa, hvad Traktatens Fader, den amerikanske Udenrigsminister Kellogg, siger: Folkeforbundspagten indeholder ingen Pligt til at gribe til Krig. Det tilkommer hvert Land at stille sig, som det vil, med Hensyn til militær Magtanvendelse. Og paa Grundlag af denne Mr. Kelloggs Udtalelse —